

199

VICENT FERRER

un predicador de
la tardor medieval

ORGANITZA

Universitat de València
Biblioteca Històrica
Servei de Biblioteques i Documentació
Vicerektorat de Cultura i Esport
Catedral de València
Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)

COMISSARIAT

Francisco M. Gimeno Blay

COORDINACIÓ BIBLIOGRÀFICA

Silvia Villaplana Traver

COORDINACIÓ TÈCNICA

Elisa Millás Mascarós

MUNTATGE

Luciano Pardo Pardo

FOTOGRAFIA

Aránzazu Guerola Inza
Eduardo Alapont

DISSENY I MAQUETACIÓ

Espirelius

TRADUCCIONS I CORRECCIONS

Servei de Política Lingüística de la Universitat de València

AGRAÏMENTS

Arxiu de la Catedral de València • Real Convento de Predicadores de Valencia • Real Colegio y Seminario del Corpus Christi de Valencia • Arxiu parroquial d'Aiora • Biblioteca de Ciències Socials Gregori Maians (Universitat de València) • Institut Valencià de Conservació, Restauració i Investigació • Museu de Belles Arts de València

DL: V-3024-2019

Sala Duc de Calàbria. Biblioteca Històrica – 16/10/2019 - 19/01/2020

HORARI: de dimarts a dissabte, de 10 a 14 h i de 16 a 20 h

Diumenges i festius, de 10 a 14 h. Dilluns tancat. Entrada lliure

Museu de la Catedral de València – 16/10/2019 - 06/11/2019

HORARI: de dilluns a dissabte, de 11 a 17 h

VISITES GUIADES (Sala Duc de Calàbria): de dimarts a divendres • **RESERVES:** visites.guiades@uv.es

C/ Universitat, 2 - València · www.uv.es/cultura/exposicions · www.uv.es/bibliotecahistorica

VICENT FERRER

un predicador de la tardor medieval

Francisco M. Gimeno Blay
comissari

El 5 d'abril de l'any 1419 moria a Vannes, a la Bretanya francesa, Vicent Ferrer, després d'haver dedicat els últims vint anys de la seua vida a predicar. Participà, a més a més, en la resolució d'esdeveniments importants, com ara el Compromís de Casp o la fi del Cisma d'Occident. L'imaginari popular conserva una imatge peculiar de la vida del dominic valencià, una part de la qual es representa tots els anys en els miracles a la ciutat de València. L'exposició vol reconstruir la vida d'un predicador de l'autumne medieval tot fent servir els materials bibliogràfics conservats a la Biblioteca Històrica de la Universitat de València i a l'Arxiu de la Catedral, així com d'altres custodiats al Reial Col·legi i Seminari del Corpus Christi, al Convent dels Dominics de la ciutat de València i a l'arxiu parroquial d'Aiora.

El 5 de abril del año 1419 moría en Vannes, en la Breña francesa, Vicente Ferrer, después de haber dedicado los últimos veinte años de su vida a predicar. Participó, además, en la resolución de acontecimientos importantes, como, por ejemplo, el Compromiso de Caspe o el fin del Cisma de Occidente. El imaginario popular conserva una imagen peculiar de la vida del dominico valenciano, una parte de la cual se representa todos los años en los milagros, en la ciudad de Valencia. La exposición quiere reconstruir la vida de un predicador del otoño medieval usando los materiales bibliográficos conservados en la Biblioteca Històrica de la Universitat de València y en el Archivo de la Catedral, así como otros custodiados en el Real Colegio y Seminario del Corpus Christi, en el Convento de los Dominicos de la ciudad de Valencia y en el archivo parroquial de Ayora.

I

LA VIDA DE MESTRE FERRER

“La història de Vicent no tracta únicament de Vicent. A través d’una activitat frenètica i molt variada dels últims vint anys i una vida més moderada durant els primers cinquanta, la seua vida ens ofereix una panoràmica —no completa però sí suficientment extensa— de la vida en la Europa medieval”.

Philip DAILEADER, *La vida i el món de sant Vicent Ferrer. Religió i societat en l’Europa baixmedieval*. València: Acadèmia Valenciana de la Llengua–Universitat de València, 2019, p. 20.

II

LES PARAULES DEL PREDICADOR

“*Secundo, dico* que Déus nos appelle a la cena de paraís per paraula viva. Aquesta paraula viva és la sancta Scriptura, que quant hun preycador preyque la sancta Scriptura, e no cure de poetes, Virgili, Dantes, ne d’aquelles cadències, etc., mas tant solament de la santa Scriptura, veus que tal preycador no preyque ell, mas lo sant Sperit o Jesuchrist, e aquell no és sinó caramella”.

Sant VICENT FERRER, *Sermons*. Volum II. A cura de Josep Sanchis Sivera. Barcelona: Editorial Barcino, 1934 (1971), p. 72.

◁ Miquel PERES. *La vida de sant Vicent Ferrer*. Stampada en la noble ciutat de Valencia per Joan Jofre, 1510 [a, v]. Universitat de València. Biblioteca Històrica. BH CF/4(21)

III

LECTURES I EINES DEL PREDICADOR

“Guard-se lo religiós que no·s partesque del monestir. *Verbi gracia*, deu dir, quan és fora lo monestir: «En lo convent, a quinya hora se lleven a matines? A tal hora. A tal, doncs». Axí ó deu fer, e portar son breviari e la Bíblia per preÿcar; açò és portar lo monestir ab si. Item, que deu tenir silenci, axí com en la religió, etc. «Donchs, açò vull yo tenir»”.

Sant VICENT FERRER, *Sermons*. Volum III. A cura de Gret Schib.
Barcelona: Editorial Barcino, 1975, p. 109.

IV

OBRES

“Ara, sapiats que en la santa Scriptura virtuts e bones obres són appellades saviesa, e peccats e males obres son dites follies e imprudència. La rahó és aquesta: car nosaltres som composts de dues natures: la una és spiritual, semblant a hun àngel; les obres que·s fan ab bona entenció e saviesa són appellades saviesa. Mas l'altra natura que havem és semblant a bèstia; e per ço les obres que·s fan segons la sensualitat, són appellades follies e imprudència”.

Sant VICENT FERRER, *Sermons*. Volum IV. A cura de Gret Schib.
Barcelona: Editorial Barcino, 1977, p. 229.

▷ **Juan Bautista Francia**, s. XVIII. Gravat de sant Vicent Ferrer. En: JOSÉ AGRAMUNT, 1657-1732, *El Palacio Real de la Sabiduría idea del Convento de Predicadores de Valencia. Tomo tercero, en que se trata de los obispos, prelados, inquisidores, confesores de reyes, cathedráticos, y escritores hijos de este Real Convento*. Universitat de València. Biblioteca Històrica. BH Ms. 149

R. P. Francisci P. de Viterbo

V

INTERVENCIONS POLÍTQUES

La sentència de Casp

“En aquell punt que yo pronuncí la sentència en Casp, totes les bandositats cessaren: los genovesses ja havien armat per ocupar-se Aragó, los moros de Granada tremolen, mas vosaltres rey haveu: No havem rey qui li diu hom: «Oo, per amor de mi», etc. Bon Martinet! Què més diu la auctoritat? Que·l coronà la sua mare, no diu pare. Nostre senyor Déus Jesuchrist, en quant hom, no hac pare, mas mare, e·l regne de David se pertanyie a Jesuchrist. Dien alguns: «Lo nostre rey de dona ve! Oo, e nostre Senyor no donà excel·lència a nostre rey!» Vejats què vos diré: No ha huy hom e·l món, mascle e legítim, que tan acostat sie al nostre rey en Martí ne al rey en Pere. Per què diu mascle? Per foragitar dona, que no havem mester dona en rey en Aragó. Molts grossers dien: «E qui serà rey?» E si les aus ó dien! Frederich, Frederich, tapau-vos la boca! Pensau que nosaltres, nou persones, no hajam vist los drets de quiscú? Dirà algú de vosaltres: «Hoc, mas aquest ve de dona». Semblant era Jesuchrist, que la successió li venia de David per la mare. *Item* més, lo primer rey de Aragó, fill de dona Petronilla, dret hac per part de dona de ésser rey. *Item* més, vos dich que de part de pare e de mare aquest rey tot és aragonès e valencià. Lo seu pare fo lo rey don Johan de Castella, concebut fo en regne de València, nat a Tamarit de Litera, nodrit en aquest regne. Mas lo avi, el rey don Andrich, bé-s mostrà cathalà e aragonès, que foragità lo rey don Pedro qui destró aquest regne.

Item més, que aquest rey no ha condició de castellà mas de cathalà o aragonès, no té amigues, tot verge vench al matrimoni”.

Sant VICENT FERRER, *Sermons*. Volum VI. A cura de Gret Schib.
Barcelona: Editorial Barcino, 1988, p. 205.

El Cisma d’Occident

“E ja ha prop de XL anys que dura lo cisma. Oo, quinyes tenebres tan forts! Los tres dies signifiquen los tres papes que ara són: lo papa Johan, lo papa Gregori, lo papa Benet; e de quiscun realme ha de grans doctors e santes persones qui tenen ab cascú de aquests papes realment, e no conexen qual és verdader. ¡Oo, quinya tenebra!”

Sant VICENT FERRER, *Sermons*. Volum I. A cura de Josep Sanchis Sivera.
Barcelona: Editorial Barcino, 1932, p. 208.

VI

LA MORT I LA CANONITZACIÓ

“Acabades aquestes e altres paraules, dix: ‘In manus tuas, Domine, comendo spiritum meum’; y, havent dit tres vegades “Jesús! Jesús! Jesús!, donà l’esperit en mans del Creador, qui creat lo havia, complint setant·anys de la sua benaventurada vida a cinch del mes de abril, any MCCCXVIII (sic)”.

Miquel PERES, *La vida de sant Vicent Ferrer*. Stampada en la noble ciutat de Valencia per Joan Jofre, 23 març 1510, [p. c, v].

VII

ELS MIRACLES I LA DEVOCIÓ POPULAR

“No trobam en totes les llegendes y verdaderes històries de tots los gloriosos apòstols, martres, confessors y vèrgens que ningú haja resucitat tants morts com lo benaventurat sent Vicent Ferrer, que en los procés de la sua gloriosa canonització se recita haver resucitat après de la sua mort vint-hy-huyt morts en diversos temps y hores, y ha sanat, per la sua gloriosa intercessió y mèrits, innumerables malalties, ha restituhit la perduda vista als cechs, la paraula als muts, la hoïda als sorts, la virtut als contrets y, ab la invocació del seu sant nom, són stades moltes persones de grans perills y congoxes delliures”.

Miquel PERES, *La vida de sant Vicent Ferrer*. Stampada en la noble ciutat de Valencia per Joan Jofre, 23 març 1510, p. [d₄ v].

◁ *Biblia glossata et postillata*. [París], [entre 1275 i 1299]. Universitat de València. Biblioteca Històrica. BH Ms. 45, f. 13v.

“Mas, vosaltres, llechs, no podeu mengar de aquesta vianda, sinó los mestres en theologia e los grans clergues e bachellers, e vosaltres no, per ço com no sabeu entendre la Scriptura; e açò dix David (psalm cxxvii^o *Beati omnes*): «*Filii tui sicut nouelle oliuarum in circuitu mense tue*». Axí, aquells qui entenen la santa Scriptura, han plaer de legir en aquella; mas, vosaltres, llechs, qui no sabeu legir, menjau de les miques que cahen de aquesta mesa sapiencial”.

SANT VICENT FERRER, *Sermons*. Volum II.
Barcelona: Editorial Barcino, 1934 (1971), p. 29

S.I. CATEDRAL DE VALÈNCIA

ACADÈMIA
VALENCIANA
DE LA
LLENGUA

SANT
VICENT FERRER
ESCRIPTOR 1432-20

ORDEN DE PREDICADORS
SOCIETAT DE HOIES

REAL COL·LEGI PONTIFICAL
'CORPUS CHRISTI'